

สกุลกรรมฐาน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เนื่องในโอกาสครบรอบวันมรณภาพ ท่านพ่อลี ธมฺมธโร ๒๖ เมษายน ๒๕๕๑

ณ วัดอโศการาม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

นะโมตัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

เทศน์โดยละ เอนะ ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมนะ ธรรมะเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามาเป็นพระโพธิสัตว์ เนีย ลี อสงไขย แสนมหาทัฬหะ พยายามรื้อค้น รื้อค้นนะ การสร้างสมบุญญานิการมาเป็นพระโพธิสัตว์ มาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วตรัสรู้ธรรมวางธรรมวินัยไว้ให้เราได้เห็นหนทางใจ ธรรมและวินัยนะ

วันนี้เป็นวันจัดงานครบรอบมรณภาพของหลวงปู่ลี เจ้าคุณสำรองเห็นใหม่ เนีย เป็นต้นสกุล การทำสกุลของเราเนีย สกุลของกรรมฐาน กรรมฐานมีสกุล เรามีสกุลนะ เรามีสกุล เราคิดถึงปู่ย่าตายายของเรา เราคิดถึงต้นสกุลของเรา เรามาระลึกถึงคุณงามความดี ใค้อาศัยบุญของท่าน

ต้นสกุลแท้ๆ คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ในป่าเนะ ตรัสรู้ในป่าเห็นใหม่ ต้นสกุลของเราคือศาสดา แล้ววางธรรมและวินัยมา ๒,๐๐๐ กว่าปีเห็นใหม่ แล้วหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เป็นผู้รื้อค้นขึ้นมาอีกรอบหนึ่ง กว่าจะรื้อค้นขึ้นมาอีกรอบหนึ่ง เนีย ธรรมวินัยมีเห็นใหม่เนีย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดกับพระอานนท์นะ “อานนท์ ธรรมและวินัยนี้จะเป็นศาสดาของเธอนะ” แล้วเวลาสร้างสมบุญญานิการมาเห็นใหม่ เนียธรรมและวินัยนี้เป็นศาสดาของเขอ

เราถึงพุทธกาลก็มีธรรมวินัย หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นก็มีธรรมวินัย แต่ขณะหลวงปู่มั่นค้นคว้าอยู่นะ ครูบาอาจารย์ท่านเล่าให้ฟังมาก รื้อค้นเนีย ธรรมวินัยพระไตรปิฎกเปิดยิ่งอ่านยิ่งไปถึงขนาดนั้นนะ รื้อค้นขนาดไหนเห็นใหม่ ขนาดตรวจสอบ หลวงปู่มั่นท่านไปค้นคว้าของท่านเองนะ ครูบาอาจารย์ท่านเล่าต่อกันมาว่า หลวงปู่มั่นก็สร้างสมบุญญานิการมาเป็นพระโพธิสัตว์เหมือนกัน เนียเวลาจิตสงบเข้าไป ไปเห็นกายเห็นอะไร

ก็แล้วแต่ พอถึงแล้วมันเป็นทางตันหมด ทางตันหมด เพราะอะไร เพราะว่าเนี่ย พระโพธิสัตว์ สิ่งที่เป็นพระพุทธรวิสัยมันขวางกั้นอยู่เห็นใหม่ ถึงต้องสละ สละสิ่งนั้นมาแล้วมารื้อคันขึ้นมานะ รื้อคันเข้าไปถึงใจของตัว หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นถึงเข้าไปถึงใจของตัว พอเข้าถึงใจของตัวเห็นใหม่

เนี่ยต้นสกุล ต้นสกุลอีกรอบหนึ่งถึงพุทธกาลนะ ในพระไตรปิฎกว่าถึงพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง ถึงพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่งเห็นใหม่ มันเจริญที่ไหน มันเจริญที่ไหนเห็นใหม่ คูติก่อนพุทธกาลเขาทำสังคายนา สังคายนาธรรมวินัย สังคายนาทงวิชากรัง แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น สังคายนาในหัวใจของหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นมารื้อคันในใจหลวงปู่มั่นนะ รื้อคันขึ้นมานะเห็นใหม่ เพราะรื้อคันขึ้นมาเป็นความจริง เป็นความจริง เนี่ยต้นสกุล ต้นสกุลของกรรมฐาน เนี่ย สกุลกรรมฐานนะเกิดจากตรงนี้

เมื่อสกุลกรรมฐานเกิดขึ้นมาเห็นใหม่ เนี่ย หลวงปู่ติ เจ้าคุณตำรองเห็นใหม่ เนี่ย รับธรรมวินัยต่อๆ กันมา รับมาที่ไหน รับมาในหัวใจใจ รับมาในหัวใจ ถ้าหัวใจเป็นหลักแล้ว วางธรรมวินัยเราได้ความร่มเย็นเป็นสุขจากธรรมของท่าน ท่านมีคุณธรรมของท่าน ท่านถึงได้สร้างหลักสร้างฐานไว้ให้เราเป็นทายาท เราเนี่ยเป็นทายาท แล้วเรานึกถึงสกุลของเรา ให้นึกถึงสกุลของเราเห็นใหม่

เราทำความดีขนาดไหน คูติ เวลาเราสร้างคุณงามความดีเห็นใหม่ กับเพื่อโลกๆ เวลาสละทานขึ้นไปเพื่อสังคมให้มีความร่มเย็นเป็นสุข แต่ผู้ที่สละเป็นผู้ได้นะ หัวใจเป็นผู้ที่เสียสละ หัวใจเราเสียสละออกไปนะ เนี่ยเสียสละสิ่งที่หลุดมือออกไป เป็นสิ่งเป็นปัจจัยเครื่องอาศัยให้กับสัตว์โลก เขาได้ความร่มเย็นเป็นสุขกับสิ่งนั้น เขามีความร่มเย็นเป็นสุข บุญกุศลตกเป็นของเรา

นี่เหมือนกัน เนี่ย ครูบาอาจารย์ของเราเป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรมเห็นใหม่ ใจที่เป็นธรรม ใจสาธารณะ ใจสาธารณะเนี่ย กว่าที่มันจะเป็นใจสาธารณะได้ ใจเนี่ยมันมีกิเลส ตัณหาความทะยานอยาก มนุษย์ มนุษย์ที่เกิดขึ้นมาในครรภ์ของมารดา ปฏิสนธิจิต การเกิดเป็นทารกนะ มันเหมือนอีกชาติหนึ่งเลย ชาติที่จิตปฏิสนธิในครรภ์ของมารดา ๕ เดือนนั้นก็อีกชาติหนึ่ง อีกชาติเพราะมันต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ในครรภ์นั้น ๕ เดือน พอ ๕ เดือนคลอดออกมาเห็นใหม่ เนี่ยปฏิสนธิจิต จิตที่ปฏิสนธิเนี่ย เนี่ยตัวเกิดตัวนั้นไปเกิด

ในครรภ์ของมารดา แล้วมันเจริญวัยขึ้นมาจนครบกำหนดคลอดออกช่องแคบออกมา ถึงมาเป็นเรา เนี่ยเป็นเราเจริญเติบโตขึ้นมาเห็นไหม เจริญเติบโตขึ้นมาเนี่ย แล้วจิตที่มันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ที่มันพาเราเกิดมานะเนี่ย

สิ่งที่เกิดมาเห็นไหม เกิดมานะ ถ้ามีบุญญาธิการเห็นไหม มีบุญเราเกิดมาเป็นมนุษย์ จิตนี้มันต้องเกิดโดยธรรมชาติของมัน มันจะอยู่ธรรมชาติของมันไม่ได้ถ้ามันยังมีกิเลสอยู่เห็นไหม ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่าจิตมันไม่เคยตาย จิตมันไม่เคยตายหรอก มันเปลี่ยนวาระ มันเปลี่ยนวาระ มันเปลี่ยนวาระ นี่ไง พระโพธิสัตว์ถึงได้มีอย่างนี้ไง เพราะพระโพธิสัตว์สร้างคุณงามความดีขนาดไหน มันไม่ขาดตอนหรอก มันจะสะสมลงที่จิตนะ จิตเนี่ยมันจะสะสมของมัน สะสมบุญญาธิการมา

ถ้าไม่มีบุญญาธิการเห็นไหม เวลาเราภาวนากันนะ ทำไมบางคนภาวนาง่าย บางคนภาวนายาก บางคนพยายามสุดวิสัยขนาดไหนมันก็ไปไม่ได้ มันไปไม่ได้มันมีสองอย่าง อย่างหนึ่งคือสิ่งที่ป็นอำนาจาสนาบารมีอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งในปัจจุบันนี้มันเข้มแข็งแค่ไหน มันทำจริงจังแค่ไหน

ถ้าความจริงจังของเราเนี่ย ความจริงจังของเราไม่ได้จริงจังในขณะที่ภาวนานะ มันต้องจริงจังตั้งแต่ว่า คิด สมาธิ ปัญญา คิดของเราเนี่ยมันเป็นพื้นฐาน ถ้าพื้นฐานของเรา มันไม่สะอาด มันไม่บริสุทธิ์ การกระทำของเราขึ้นมาเนี่ยมันจะเอาอะไรมากระทำ มากระทำไปเห็นไหม คุณติ คุณทางวิทยาศาสตร์ที่เขาพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์กันเห็นไหม ในห้องทดลองของเขา ในห้องผ่าตัดของหมอเนี่ย มันต้องฆ่าเชื้อ มันต้องปลอดจากเชื้อ ถ้ามันมีเชื้อขึ้นมาเนี่ย การกระทำอันนั้นมันจะติดเชื้อ คนไข้เข้าไปเพื่อจะหายจากไข้จะหายจากโรคภัยไข้เจ็บ แต่ถ้าเครื่องมือการผ่าตัดนั้นมันมีเชื้อมันก็ทำให้ติดเชื้อ

นี่ไง คิดมันต้องมีเป็นปกติขึ้นมาเห็นไหม อำนาจาสนามันมีในปัจจุบันเนี่ย หัวใจถ้ามีจุดยื่นนะ หัวใจที่มีจุดยื่นมันจะเข้มแข็งของมัน ถ้ามันเข้มแข็งของมันเห็นไหม ในการภาวนานะเนี่ย เวลาเราทำกันเห็นไหม เนี่ย ครูบาอาจารย์ที่ท่านมานะ สิ่งที่คุณครูบาอาจารย์จะเป็นครูบาอาจารย์ของเรา ใจที่มันจะมีอำนาจาสนาบารมีมาปกเกล้าให้เราได้เป็นร่วมโพธิ์ร่วมไทรของเรา เราได้อาศัยเนี่ย เขาต้องผ่านวิกฤตในหัวใจมา วิกฤตในหัวใจนะ ในปัจจุบันนี้มันวิกฤตรอบข้าง คุณติ ฝนตกฟ้าร้องแคะออกเนี่ยมันเป็นความร้อน มันเป็น

ความเฉอะแฉะ มันเป็นความที่เราไม่พอใจสักอย่างหนึ่งเลย ไขมันนี่มันเป็นสิ่งแวดล้อมภายนอกหรือ

แต่นี้เรากาวนาเห็นใหม่ ในทางจกรรม ในการนั่งสมาธิภาวนา ในการกระทำของเรา มันอี้อัดขัดข้องไปในหัวใจทั้งหมดเลย เนี่ย แล้วสิ่งที่อี้อัดขัดข้องในหัวใจเนี่ย เราต้องผ่านวิกฤตอย่างนี้ไป ครูบาอาจารย์ต้องผ่านวิกฤตอย่างนี้มา ในปัจจุบันนี้ในการประพฤติปฏิบัติ วิกฤตอย่างนี้เป็นอัตตกิลมถานุโยค เขาวากันนะ เขาวาวิกฤตที่มันเกิดจากใจที่เกิดจากการภาวนา เป็นอัตตกิลมถานุโยค ไม่ต้องไปทำมันหรือก ปฏิบัติธรรมมันหลายๆ ก็เป็นนิพพานแล้ว

ปฏิบัติธรรมสิ่งนี้ไม่ให้เกิดขึ้น สิ่งที้อัดขัดข้องในใจ พอให้มันผ่านไป มันก็พ้นจากกิเลสแล้ว เนี่ยๆ ธรรมะปฏิรูปใจ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของท่านผ่านวิกฤตนั้นอย่างไร ศิล สมาธิ ปัญญา ศิลโดยความปกติของใจ มันเป็นความปกติของมัน ถ้ามันมีสติควบคุมของมัน คนที่มีอำนาจวาสนา เห็นใหม่ คุณติ บางคนจิตใจเข้มแข็ง เขาไม่วอกแวกอแวนะ แต่ใจของคนที่มีกิเลสนะ มันเจอสิ่งใดนะมันไปหมด

ธรรมชาติของจิตมันเป็นธรรมชาติของธาตุรู้ ธาตุรู้เนี่ยมันมีพลังงานของมัน พลังงานของมันมีวิชา อวิชาคืออย่างเหนียว โดยธรรมชาติของมัน มันจะต้องแสดงตัวออกตลอดเวลา แล้วมันยึดมั่นถือมั่นไปทั้งหมดเลย แต่เราเอาความเป็นปกติของมัน คือ ศิล เข้าไปควบคุมมัน ศิลจะควบคุมมันได้ด้วยความจริงจังของเราเนะ ถ้ามีสติสัมปชัญญะ เนี่ยมันจะเป็นความปกติของใจ เนี่ยสิ่งที่เราขอ ศิล ขอศิลกันนะ ศิลมันเป็นการขอ เป็นการอาราธนาเอา สิ่งนี้มันเป็นพิธีกรรม เป็นพิธีกรรมนะ

เนี่ยพุทธมามกะ ต้องปฏิญาณตนว่าเป็นชาวพุทธ การปฏิญาณตนเป็นชาวพุทธ เนี่ย การปฏิญาณตนเห็นใหม่เป็นพุทธมามกะ เพื่อให้เด็ก เพื่อให้สังคมของเรา สังคมเป็นศีลธรรม จริยธรรม มันเป็นวัฒนธรรม วัฒนธรรมมันเป็นเรื่องการปลุกฝัง การปลุกฝังของโลกเห็นใหม่ การปลุกฝังของโลกให้ศาสนามันมั่นคง ศาสนาของเราไม่มั่นคงเพราะ ... เพราะเราไปเอากิเลสไปตีความธรรมะ เห็นใหม่ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวาง ทุกคนจะปล่อยวาง ทุกคนจะเรียบง่าย ทุกคนจะไม่รับผิดชอบอะไร คนที่ไม่รับผิดชอบ ไม่ทำอะไรนั้น นั่นคือความถูกต้องของกิเลส มันไม่ใช่ มันไม่ใช่หรือ

เราต้องทำ ต้องมีการกระทำนะ สิ่งที่มีการกระทำเห็นใหม่ ศิลปกรรม จริยธรรม วัฒนธรรมเห็นใหม่ เราก็ต้องวางให้เด็กมันได้ฝึกหัด สิ่งของเด็กมันฝึกหัดเข้าไปเนี่ยมันเข้าไปคลุกคลี เข้าไปวัดไปวา มันก็ได้เข้าไปใกล้ศิลปกรรม ใกล้ศิลปกรรมเห็นใหม่ เนี่ยมันทำบุญกุศล มันก็ได้ฟังธรรม ฟังธรรมมันก็ตอกย้ำหัวใจใจ ธรรมที่เราเข้าใจ ธรรมที่เรารู้ ธรรมที่เราคิดว่ามันถูกต้อง แล้วครูบาอาจารย์ท่านเทศน์มามันขัดแย้งใหม่ ถ้ามันขัดแย้งเนี่ย ครูบาอาจารย์ท่านไม่มีวุฒิภาวะเลยหรือ เนี่ยความรู้ของเราเป็นความรู้ที่เราไม่รู้ เรามีความรู้ เรามีความเข้าใจ สิ่งนี้เป็นธรรม เป็นธรรมนะกิเลสเต็มหัวเลย กิเลสเต็มหัวเพราะอะไร เพราะมันไม่มีกิจจญาณ มันไม่มีการกระทำ มันไม่มีหัวใจเห็นใหม่

ในปัจจุบันนี้ นักวิทยาศาสตร์เจริญมาก การศึกษาธรรมขึ้นมาศึกษาโดยปัญญา ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา แต่ปัญญาที่เกิดขึ้นมานั้นเป็นโลกีย์ปัญญา โลกีย์ปัญญาคือปัญญาเกิดจากภพ เกิดจากจิต เกิดจากอวิชชา สิ่งที่ว่าปัญญา ปัญญาที่เขาใคร่ครวญที่ว่าเนี่ย ปัญญาเนี่ย ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ใช้ปัญญากัน คอมพิวเตอร์มันวิเคราะห์ มันทำการวิจัยได้ดีกว่ามนุษย์อีก คอมพิวเตอร์นะเดี๋ยวนี้เขาสร้างสถานการณ์ขึ้นมาเพื่อจะทำการวิจัย ดีกว่ามนุษย์ ดีกว่ามันสมอง ดีกว่านะ แต่มันสมองนะใครเป็นคนสร้าง มันสมองคอมพิวเตอร์เนี่ยก็มนุษย์เนี่ยสร้าง สมองหรือนักวิทยาศาสตร์นี้สร้างมันขึ้นมา สร้างมันขึ้นมาแล้วก็ต่อยอดมันขึ้นมา ให้มันสร้างสถานการณ์ สร้างโครงการขึ้นมา เพื่อขึ้นมาทำการวิจัย ทำการวิจัยขึ้นมาก็เป็นประโยชน์กับโลก ประโยชน์กับโลกเห็นใหม่

ดูสิ สิ่งที่เป็นประโยชน์กับเรา เทคโนโลยีสิ่งต่างๆ ที่เราใช้เนี่ย มันเป็นประโยชน์กับเรา สิ่งที่เป็นประโยชน์เนี่ยมนุษย์คิดขึ้นมาคนเดียว แต่คนทั้งโลกอาศัยใช้สอยนะ คนทั้งโลกอาศัยใช้สอย แล้วสิ่งที่เราคิดกันเนี่ยมันเป็นปัญญาอะไร มันเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาที่เกิดจากอวิชชา ปัญญาที่กิเลสมันพาใช้ สิ่งที่กิเลสพาใช้ กิเลสมันจะไปพามันใหม่ กิเลสไม่ยอมไปพามันหรือเพราะมันเป็นปัญญาที่มันเอาสิ่งนั้นเป็นอาวุธใช้งานไป ปัญญาที่มันใช้กันอยู่เนี่ย มันเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาของโลก ปัญญาของภพ ปัญญาของฐานที่ตั้ง

จิต ความคิดมาจากไหน ความคิดมาจากจิต จิตมันอยู่ที่ไหน จิตมันอยู่ที่ไหน จับจิตที่ไหน เวลาภาวนากันเนี่ยปล่อยวางๆ เนี่ย ปล่อยวางแบบปฏิเสชนะ ปล่อยวางจนเป็นมิจฉา ปล่อยวางจนปล่อยวางจิตของตัวเอง ปล่อยวางไปหมดเลย ปล่อยวางแบบจี้ล้อยน้ำ

ปล่อยวางแบบไม่มีเจ้าของ ปล่อยวางอย่างนี้ไม่มีสติ ไม่มีการควบคุม มันเป็นเรื่องโลกๆ
หมดคนะ

เนี่ยโลกคิดกันอย่างนั้นเห็นไหม ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา มันเป็น
โลกียปัญญาเนี่ย ปัญญาของโลก ปัญญาของการศึกษารวม ศึกษาขึ้นมาให้ความเข้าใจ
มีความเข้าใจแล้วต้องมีการคัดแปลงตน ถ้ามีการคัดแปลงตนนะ เนี่ยสกุลกรรมฐานมัน
จะเกิดที่นี้ ฐานที่ตั้งแห่งการงาน กรรมฐานไง

กรรมฐานเราเนี่ยครูบาอาจารย์ท่านผ่านวิกฤตของท่านมานะ เนี่ยเป็นสกุลของเรา
เป็นครูบาอาจารย์ของเรา เป็นผู้บุกเบิกมา เป็นผู้ที่ค้นคว้าขึ้นมา ค้นคว้าขึ้นมาะ องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม ประพฤติปฏิบัติอยู่ ๖ ปี เนี่ย ปัญจวัคคีย์อุปัฏฐากอยู่
สุดท้ายแล้วนะ ทำยังไงมันก็เป็นเรื่องของโลกเห็นไหม ถึงที่สุดแล้วเนี่ย กลั่นลมหายใจ
อดอาหารขนาดไหนนะ จนรากขนเน่าเลย จนขนหลุดเห็นไหม

เนี่ย สิ่งต่างๆ มันทำไปเพราะอะไร เพราะทำโดยวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์คือ
เข้าใจว่ากิเลสอยู่ที่เรา เราก็คือร่างกาย คือความรู้สึกรู้สึก ก็อดกลั่นลมหายใจ มันเป็น
วิทยาศาสตร์ มันเข้าไม่ถึงใจ พอมันเข้าไม่ถึงใจเนี่ย ทำถึงที่สุดวิกฤตแล้ว อย่างนี้ไปไม่
รอด เนี่ย น้อมกลับมาฉันอาหารของนางสุชาดา เนี่ยนางสุชาดานะ ทานในศาสนานี้ เป็น
ที่ว่าประเสริฐที่สุดมีอยู่สองคราว

คราวหนึ่งเราฉันอาหารของนางสุชาดาเราถึงซึ่งกิเลสนิพพาน คราวหนึ่งเราฉัน
อาหารของนายจุนทะ เราถึงซึ่งขันธนิพพาน ขันธเป็นเศษส่วน สตฺปาติเสสนิพพาน พระ
อรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ มีเศษส่วน มีธาตุขันธ์ แล้วฉันอาหารของนายจุนทะ เห็นไหมนาย
จุนทะถวายอาหารองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นมือสุดท้ายไง แล้วเวลาองค์สมเด็จ
สัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานนะ พระพุทธเจ้าวิตกขึ้นมาว่า ถ้าพระพุทธเจ้าปรินิพพานไป
แล้วเนี่ย ประชาชนเขาจะคิดถึงนายจุนทะ ว่าเพราะฉันอาหารของนายจุนทะ อาหารเป็น
พิษ องค์สมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน เนี่ยเขาจะไปคิดถึง

องค์สมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้าเนี่ยคักหน้าไว้เลย บอกเลยว่า ทานมีความสำคัญอยู่
๒ หนในศาสนานี้ หนหนึ่งของนางสุชาดา เราฉันอาหารของนางสุชาดาแล้วถึงซึ่งกิเลส
นิพพาน เราฉันอาหารของนายจุนทะถึงซึ่งขันธนิพพานเห็นไหม เนี่ยพอฉันอาหารของ
นางสุชาดาแล้วเนี่ย ร่างกายฟื้นฟูขึ้นมาเห็นไหม สิ่งที่ฟื้นฟูขึ้นมาแล้วย้อนกลับมาไง

ย้อนกลับมากำหนดอาปานสติ ที่โคนต้นหว้า ที่ตอนเป็นราชกุมารเคยได้ระลึกถึง อาปานสติมันเป็นลมหายใจ จิตมันเกาะอยู่ที่ลมหายใจ

อาปานสติ ลมมันเป็นอาปานสติหรือ ถ้าลมมันเป็นอาปานสติ พายุมันก็ป็นอาปานสติ สิ่งที่ลมพัดลมเพนะ มันป็นอาปานสติ มันไม่เป็นหรือ อาปานสติจะเป็นต่อเมื่อจิตมันกำหนด จิตมันรู้ลม กำหนดลมเข้าไปนะ จิตเนี่ยมันรู้ลม ถ้าไม่มีจิตรู้ลม ลมก็พัด ลมมันพัดอยู่เนี่ยมันเป็นอาปานสติใหม่ ไม่เป็นหรือ ลมมันก็พัดอยู่นะ ลมข้างนอกมันเป็นลม แต่จิตที่มันไปเกาะเห็นใหม่ เนี่ยกรรมฐาน กรรมฐานคือตัวจิต กรรมฐานคือตัวทุกข์ กรรมฐานคือตัวรับรู้ มันเกาะลมอยู่เห็นใหม่แล้วมันสงบเข้ามา เนี่ยมันเป็นตัวตน กรรมฐานเนี่ย พอจิตสงบเข้ามาเห็นใหม่ เนี่ยบุพเพนิวาสานุสติญาณ เข้าไปถึงข้อมูลของจิต ในเมื่อจิตมันสงบเข้ามาไปถึงตัวของมันเห็นใหม่ มันมีข้อมูลของมัน

เนี่ย ตั้งแต่พระเวสสันดรออกไป เพราะอะไร เพราะสร้างบุญญาธิการมา สร้างมาๆ เห็นใหม่ เนี่ยพระโพธิสัตว์สร้างมา มันไม่มีต้นไม่มีปลาย มันไม่จบหรือ ย้อนกลับขึ้นมา นี่พุทธวิสัยนะ แล้วนี่ในปัจจุบันนี้การประพาศปฏิบัติเนี่ย พอใครเข้าไปรู้อะไรเข้า ต้นต้นๆ เนี่ย นี่ยังไม่เข้าเลย เพราะมันเป็นปฐมยาม มันไม่ใช่ มันยังไม่เข้าไปถึงอวิชชา เนี่ยกำหนดเข้าไปถึง มัชฌิมายามเห็นใหม่ จตุปปาตญาณ จิตนี้ถ้ายังไม่ถึงสิ้นกิเลส มันจะต้องไปเกิดไปตายโดยธรรมชาติของมัน

เนี่ยธาตุรู้ เนี่ยธาตุที่มีชีวิต สสารที่มีชีวิตเนี่ย สสารอย่างทั่วไปเนี่ย สสารเป็นธาตุเป็นแร่ธาตุ แต่จิตเนี่ยเป็นธาตุรู้ ธาตุที่เป็นสันตติมันเกิดดับๆ มันไม่เคยตาย แล้วมันมีวิชาครอบงำมันอยู่ พอครอบงำมันอยู่เนี่ย มันจะต้องไปเกิดในจตุปปาตญาณ จตุปปาตญาณคือญาณที่เห็น แต่จตุปปาตญาณมันก็เป็นสิ่งที่เห็น ไม่ใช่ตัวจิต ตัวไปเกิดหรือ ก็ตัวจิตก็ตัวเกิด มันจะไปเกิดไปตายเป็นธรรมชาติของมัน ในธรรมชาติของมันจะเป็นสภาวะแบบนี้เห็นใหม่ มันไปมันก็ไม่จบอีก

ทุกดวงใจที่ยังทำบุญกุศลกันอยู่เนี่ย ตายเดี๋ยวนี้มันก็ไปเกิดอีกโดยธรรมชาติของมัน ธรรมชาติของมันมันต้องไปเป็นธรรมดา เนี่ย สิ่งนี้มันก็เป็นวิภวัญเิง เนี่ย มันก็เข้าไม่ถึงฐาน มันก็ไม่ใช่กรรมฐาน ไม่มีสกุณรูปชาติ แต่ขณะที่เข้ามาถึงตัวใจเห็นใหม่ เนี่ย อวิชชาปัจจยา สังขารา สังขาราปัจจยา วิญญาณัง ตัวจิตเห็นใหม่ เนี่ย อาสวักขณญาณเข้า

ไปทำลายกันที่นั่น ถ้าเข้าไปทำกันที่นั่นเห็นไหมนี่ เนี่ย วิชา ๓ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เนี่ยกรรมฐาน

ถ้ากรรมฐานที่นี้เห็นไหม เนี่ยมันเข้า มันมีการตัวทำ เนี่ย ว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ศาสนาแห่งปัญญามันเป็นภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญามันเกิดจากจิตเนี่ยสงบ จิตนี้เป็นจุดยืน จิตเนี่ยเป็นฐานที่ตั้ง จิตรู้จักหรือยัง รู้จักจิตใหม่ ว่าจิตๆ นั้นมันคืออะไร เนี่ยจับไปที่มนุษย์เนี่ย จับไปที่ไหนมันความรู้สึกทั้งหมดเลย ความรู้สึกมันแผ่ออกมาที่ร่างกายนี้ไง

ขณะที่จิตมันสงบเข้ามาจะ กำหนดพุทโธ หรือปัญญาอบรมสมาธิก็แล้วแต่ จิตนี้มันสงบได้ ขณะที่สงบได้จิตมันทั้งกายเข้ามาหมดเลย เป็นตัวของมันโดยอิสรภาพ อิสรภาพมันไม่รับรู้กายนะ มันไม่รู้กายหรือ กุสึ กุฝ้ายมหายานเขาเนี่ยเวลาเขาถอดจิตเห็นไหม เวลาเขาถอดจิตเขาบอกว่า ถอดเหมือนเปลือกกล้วยเลย ถอดเหมือนกับเราปอกกล้วยเห็นไหม เปลือกกล้วยกับกล้วยไม่ใช่อันเดียวกัน

นี่ก็เหมือนกัน กายกับจิตมันไม่ใช่อันเดียวกัน แต่ในเมื่อสภาวะที่มันเกิดมา จิตนี้มันเกิดมาเนี่ยด้วยบุญกรรมเห็นไหม มันเกิดมาเนี่ยมันเป็นสามัญสำนึกของมนุษย์ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ สามัญสำนึกของเทวดา สามัญสำนึกของอินทร์ ของพรหม เห็นไหม เขาก็เป็นสามัญสำนึก เพราะมันเป็นวิญญะ จิตนี้วิญญะ จิตที่ไม่เคยเกิดเคยตาย มันเวียนตายเวียนเกิดในธรรมชาติของมัน เนี่ย การเวียนตายเวียนเกิดในธรรมชาติของมันเนี่ย มันเป็นธรรมชาติของครูบาอาจารย์ที่ท่านเห็น

ขณะที่เราศึกษาเนี่ย เราศึกษาขึ้นมา ศึกษาขนาดไหน อวิชา สิ่งที่เป็นอวิชาไม่เข้าใจ มันก็ต้องมีแรงต่อต้าน ความต่อต้านของกิเลสมันธรรมชาติของมัน แรงต่อต้านของกิเลส กิเลสมันอยู่ในหัวใจเนี่ยมันเป็นใหญ่ ถ้ากิเลสเป็นใหญ่เห็นไหม แล้วพอกิเลสเป็นใหญ่เนี่ยไปศึกษาธรรมกัน ธรรมะนี่ก็เป็นอาวุธของกิเลสไง นี่ว่าง ว่าง ว่าง ทุกอย่างก็ว่างหมดเลย ไม่รู้ตัวเอง สมบัติไม่ใช่ของเรา เราผ่านไปธนาคารชาติ เงินก็แสนล้านในธนาคารชาติก็เป็นของใคร มันเป็นสาธารณะนะ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นธรรมสาธารณะ ถ้าธรรมของเราละ ธรรมของเราก็ต้องเป็นสมาธิของเรา ปัญญาที่ต้องเป็นปัญญาของเรา ความรู้ของเรา ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปัญญามันหมุนเข้ามาเห็นไหม

ปัญหาที่ใช้กันในโลกนี้เป็นโลกีย์ปัญญา โลกีย์ปัญญาผลของมันคือสิ้นสุดของมัน ถ้ามีสติ มันจะเป็นสมณะ สิ่งที่เป็นสมณะ เพราะอะไร เพราะคิดแล้วมันว่าง คิดแล้วมันปล่อยวาง คิดแล้วมันรู้สึกตัวมันเอง แต่ถ้าคิดแล้วมันเฉยๆ คิดแล้ว ว่างๆ ว่างๆ เพราะมันขาดสติ เราไม่มีสติตามความคิดไป ถ้ามีสติตามความคิดไปเนี่ย ความคิดมันหยุดได้ มันเป็นธรรมชาติของมัน ทุกอย่างมันเกิดขึ้นและดับไปเป็นธรรมดา แต่มันไม่ธรรมดา เพราะกิเลสของเราเนี่ยมันไปยึด ถ้ามันเป็นธรรมดา ทุกข์ทำไม ถ้ามันเป็นธรรมดาส่งที่ เกิดขึ้นมาจากอารมณ์ความรู้สึก เราโกรธทำไม ถ้าเป็นธรรมดาขึ้นมาเนี่ย แล้วทำไมเจ็บปวดทำไม ร้องให้ทำไม ทำไมไม่ธรรมดาละ

เนี่ยบอกว่าทุกข์ก็ไม่มี ธรรมดาก็ไม่มี มีความสุขหมด ก็ปฏิเสธมันสิ ปฏิเสธความทุกข์ซะ ปฏิเสธสิ่งที่เกิดขึ้นมา ปฏิเสธมัน แล้วปฏิเสธได้ไหม มันปฏิเสธไม่ได้ เพราะคำปฏิเสธเนี่ยมันเป็นเปลือก สัม-เปลือกสัมผัส เปลือกสัมผัสนะ เราจับไปที่ไหนมันก็ถึงเปลือกสัมผัสไม่ถึงตัวสัมผัสหรอก สิ่งที่เป็นความคิดไม่ใช่ใจ ความคิดไม่ใช่ใจ ความคิดเป็นความคิด ใจเป็นใจ ถ้าความคิดเป็นใจ เวลาความคิดมันหายไป เนี่ยใจมันอยู่ที่ไหน ความคิดมันเกิดดับนะ มันเกิดดับ มันเกิดดับ มาลอยๆ ไม่ได้หรอก มันต้องมีที่มาที่ไป

ทุกสรรพสิ่งในโลกนี้ไม่มีอะไรลอยมาจากฟ้า มันมีเหตุมีผล มีเหตุมีปัจจัย เพราะมีเหตุมีปัจจัยมันถึงเกิดสภาวะแบบนี้ขึ้นมา สิ่งที่มีเหตุมีปัจจัยเห็นใหม่ ความคิดมันก็ต้องมีที่มา ความคิดมันมาจากไหน มันก็มาจากพลังงานอันนั้นไง มันมาจากจิต ความคิดมันมาจากจิตแล้วมันดับมันดับไปไหน เวลามันดับมันดับไป จิตมันเหลืออยู่ที่ไหน มันไม่มีไม่เห็นไม่รู้อะไรเลย

แต่ถ้าเป็น grunnan นะ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธเข้าไปนะ มีคำบริกรรม สิ่งทีคำบริกรรมเนี่ย ความคิดกับคำบริกรรม เราจากที่มันเป็นความคิด เราเอาความคิดมาอยู่ที่คำบริกรรม พุทฺโธ ๆ ๆ เนี่ย ไม่ให้ความคิดมันสืบต่อ ความคิดมันคิดต่อเนื่อง คิดแต่เรื่อง อารมณ์ความรู้สึกมันคิดออกไปเรื่อยๆ มันคิดแล้วให้แต่ความทุกข์มาเห็นใหม่ แต่มันคิด พุทฺโธ ๆ ๆ เนี่ย มันตรึกในธรรม พุทฺโธ ๆ เห็นใหม่ เนี่ย ปฐมณาน วิตก วิจาร ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์

พุทฺโธ ๆ มันคือวิตก วิจาร วิตก วิจาร กับความคิดมนุษย์ ความคิดมนุษย์มันคิด โดยธรรมชาติของมันเห็นใหม่ มนุษย์คิดโดยธรรมชาติของมัน คิดแล้วเอากายพิช คิด

โดยอวิชา คิดแล้วนะเหยียบย่ำตัวเอง เอาความคิดเอาผลของความคิดเหยียบย่ำตัวเอง
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกทุกข์ควรกำหนด แต่บอกเนีย ทุกข์ ทุกข์กัน บ่นว่าทุกข์
แต่ไม่เห็นทุกข์ เห็นแต่สิ่งที่มันกายทุกข์ไว้ใจ มันคิดแล้วนะ แล้วมันเจ็บปวดนะคือทุกข์
แต่สิ่งที่มันเป็นตัวทุกข์ มันไม่เคยเห็น มันเลยไม่เห็นอริยสังขัง ไม่เห็นอริยสังขังเพราะอะไร
เพราะไม่รู้จักจิต ไม่รู้จักเจ้าของ ไม่รู้จักกรรมฐาน ไม่มีสกุตรุนชาติ ถ้ามีสกุตรุนชาติมัน
จะต้องรู้จักตัวเอง รู้จักตัวเองเห็นใหม่ เนีย ครูบาอาจารย์ท่านมีฐานของท่าน ท่านมีสตินะ

เนียองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ก่อนสิ่งนี้มาอยู่แล้ว เรื่องนี้เป็นเรื่องพื้นฐาน
พื้นฐานเพราะอะไร พื้นฐานเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิเสธกับอาหารดาบส
มาแล้ว อาหารดาบสเห็นใหม่ เนียเจ้าชายสิทธัตถะคันคว่าอยู่ ๖ ปี ไปเรียนกับอาพา
รดาบสเห็นใหม่ เข้าสมาบัติ ๘ ได้ อาหารดาบสบอกเนีย เจ้าชายสิทธัตถะมีความรู้เสมอ
เรา เป็นศาสดาเป็นอาจารย์สอนได้ สอนให้สำนักนี้ รับรองเลย แต่เจ้าชายสิทธัตถะ
ปฏิเสธ ปฏิเสธเลย เพราะอะไร เพราะมันสงบเฉยๆ สมาธิมันสงบเฉยๆ เห็นใหม่ เพราะ
อะไร เพราะมันเป็นสมาธิที่ส่งออก

จิตมันสงบเข้ามาเนีย มันรู้นอกฐูใน ฐูนอกคือเห็น รู้แล้วเห็น เห็นสิ่งต่างๆ ขณะที่
มันรู้ว่างๆ เนียมันรู้นอก ฐูว่างเพราะอะไรว่าง พอเราความคิดขึ้นมามันพุ่งช่าน มัน
พุ่งช่านมาก คิด ๆ ๆ ๆ ความคิดมันก็คิดไปตามธรรมชาติของมัน แล้วมันคิดในธรรมะ
มันตรีกในธรรมะ มันก็ปล่อยวางในตัวมันนะ มันรู้ว่างแต่มันไม่ว่าง มันรู้ว่างเห็นใหม่
ฉานสมาบัติส่งออก เนีย ฐูนอก ฐูว่าง ฐูนิमित ฐูเห็นสิ่งต่างๆ เนีย

เดี๋ยวนี้ะสิ่งที่เป็นอภิญญา เนียวิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์ได้หมดแล้ว เหาะเห็นเดิน
ฟ้าเนีย เหาะเห็นเดินฟ้าขึ้นเครื่องบินได้หมด หูทิพย์ตาทิพย์ โทศัพทได้หมด ทุกอย่าง
เทคโนโลยีพิสูจน์ได้หมดเลย แต่เทคโนโลยีพิสูจน์ใจไม่ได้! พิสูจน์ภพชาติไม่ได้! พิสูจน์
ถึงชีวิตไม่ได้! ชีวิตนี้มาจากไหน วิทยาศาสตร์ทุกคนงงหมด นั่งอยู่เนียมากันจากไหน

นั่งอยู่เนียมาจากกรรมนะ กรรมอยู่กับจิต จิตมาเกิดกับพ่อกับแม่ พ่อแม่เป็น
ประเทศอันสมควร ประเทศนะ เกิดเป็นมงคล ๓๘ ประการ เกิดในประเทศอันสมควร
เกิดจากท้องพ่อท้องแม่ ท้องพ่อท้องแม่ที่เป็นสัมมาทิฎฐิ สัมมาทิฎฐินี้พาเข้าวัดเข้าวาเห็น
ใหม่ เนียเกิดในพุทธศาสนา พุทธศาสนาเห็นใหม่ เนียประเทศอันสมควรไง เกิดถ้าคนมี
บุญกุศลเกิด เกิดขึ้นมาแล้วมีโอกาสไง แต่ถ้าเกิดขึ้นมาแล้ว เนียมีบุญเกิดในประเทศอัน

สมควร แต่อำนาจวาสนาเราไม่สมควร อำนาจวาสนาของเรามันไม่เข้าใจ เนี่ย มันเป็นคน
แดงเผ่ามะม่วงง ามันเห็นอยู่ มันรับรู้อยู่เห็นไหม

เนี่ย สิ่งนี้สิ่งที่พาดายพาเกิดนะ นี่สิ่งที่รู้นอกมันรู้ ออก จิตสงบแล้วยังงั้นมันก็รู้ ออก
แต่ถ้ามันรู้ใน มันรู้หรือยังเห็นไหม เนี่ยกรรมฐาน สกฺลของกรรมฐานนะ มันจะเข้าไป
ชำระล้างใจ ถ้ามันชำระล้างใจนะ เห็นไหม ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เนี่ยเป็นบริษัท
๔ เป็นเจ้าของศาสนา เป็นญาติกันโดยธรรม เป็นญาติกันโดยธรรมนะ เราเป็นญาติกัน
โดยสายเลือด คนเกิดมาในสายเลือดเห็นไหม เกิดในสายเลือดเป็นญาติในตระกูล เกิดมา
เป็นญาติธรรม ญาติธรรมเพราะมีปากและมีท้อง ต้องเกิดและต้องตายเท่ากันหมด

เนี่ย สิ่งที่เป็นญาติโดยธรรม แต่เราไม่รู้จักญาติโดยธรรม ถ้าญาติโดยธรรม สิ่ง
ที่เป็นญาติกันโดยธรรม เพราะมีสิทธิเหมือนกัน มีร่างกายและหัวใจ มีร่างกายที่บีบคั้น
โรคหิวเป็นโรคประจำตัว โรคภัยไข้เจ็บเนี่ยเป็นโรคข้างนอก โรคจากที่มันเกิดการ
บกพร่อง เกิดจากร่างกายเสื่อมสภาพ เกิดจากกรรมเห็นไหม สิ่งที่เกิดนะ โรคอย่างนี้มัน
เกิดเป็นครั้งเป็นคราว แต่โรคหิวเนี่ยเกิดประจำ โรคหิวเนี่ย นี่ไงเป็นญาติกัน โดยธรรม

แล้วญาติโดยธรรม แล้วเราได้เห็นธรรมไหม เพราะไม่มีฐาน ไม่มีฐานเลยไม่รู้ ไป
เที่ยวกรรมฐานเห็นไหม ไปดูไปเที่ยวป่าช้า ป่าช้ามันภายนอก ภายนอกเหมือนกับคนที่
เขาเดินทางนะ เขาเห็นอุบัติเหตุ เขาเห็นอุบัติเหตุเห็นไหม เขาเห็นคนตาย คนที่เป็น
อุบัติเหตุ เขาเห็นแล้วเขายังสยดสยอง สยดสยองนะ สยดสยองมันไม่ใช่ธรรมสังเวช มัน
เป็นความสยดสยอง มันเป็นการกระเทือนใจชั่วคราว

แต่ถ้าเห็นภายในนะ ภายในมันจะสงบเข้ามา ภายใน ภายใน ภายใน ภายใน
ไปเที่ยวป่าช้าไป เนี่ย ในวิสุทธิมรรคให้ไปเที่ยวป่าช้า ให้เดินไปเหนือลม ไปถึงแล้วมอง
ซากศพแล้วหลับตา แล้วภาวนั้นคิดใหม่ ถ้าภาวนั้นคิดให้กลับมา กลับมาที่อยู่นะแล้ว
ภาวนั้นคิดใหม่ ถ้าคิดให้ขยาย ภาวนั้นคือ อุกคหนิมิต ถ้ารู้นอก รู้สภาวะต่างๆ รู้สิ่งต่างๆ
รู้นอกมันเหมือนกับเรารู้ที่วิเนะ เราไปดูที่วิ เราไปดูข่าวสาร มันเป็นข่าวสารจากคนอื่น
มันเป็นข่าวสารจากคนอื่นแต่เรารู้เราเห็น เรารู้ข่าวสาร เรารู้เข้าใจสิ่งต่างๆ เรารู้จากข้าง
นอก

แต่ขณะที่จิตมันเห็นภายในนะ มันรู้ใน รู้ในเพราะอะไร เพราะสิ่งที่เราเห็น เราไปดู
ภายในเนี่ย แล้วมันคิดภาพมา คิดภาพขึ้นมาเนี่ยเป็น อุกคหนิมิต ถ้าเป็นอุกคหนิมิตนะ

การสะท้อนหัวใจ นี่ใจกรรมฐาน ฐานมันอยู่ที่เรา ฐานมันอยู่ที่ใจ ฐานมันอยู่ที่ใจกิเลส มันอยู่ที่ใจ ขณะที่กิเลสมันเป็นฝ่ายรู้ เห็นไหมอุคคหนิมิตแล้วแยกส่วนขยายส่วน การแยกส่วนขยายส่วนคือ วิภาคะ เนีย การแยกส่วนขยายส่วนออกไป วิภาคะ สิ่งทีวิภาคะคือ อะไร คือสิ่งที่มันยึดติด ความยึดติดในอุปทานนะ

โดยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การเกิดและการตายเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องธรรมดาของพระอรหันต์ เป็นเรื่องทุกข์ของเรา เนียการเกิดการตายเป็นเรื่องธรรมดา สิ่งต่างๆ ก็เป็นเรื่องธรรมดา แล้วมันธรรมดาไหม มันไม่ธรรมดา เพราะมันมีอุปาทาน สิ่งที่เป็นอุปาทานในหัวใจเนี่ยมันยึดมันถ้อมมันใจ เนีย ฐานมันสกปรก มือมันสกปรก แต่ปากมันว่าสะอาด ปากคือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ พุคธรรม แสดงธรรมธรรมทั้งนั้น ธรรมสาธณะ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันไม่ใช่ธรรมของเรา ถ้าธรรมของเรามันจะทำให้ใจเนี่ยสะอาด สะอาดเพราะอะไร มันวิภาคะ มันแยกส่วนขยายส่วน

การแยกส่วนขยายส่วน สิ่งที่เกิดเห็นใหม่ นี้ โดยสามัญสำนึกของคน เนีย ร่างกายนี้ต้องเป็นเรา แม้แต่สมบัติที่เราหาเราอ้างว่าเป็นของเรา ยศฐาบรรดาศักดิ์ เราว่าเป็นของเรา นั่นเป็นหัวใจ เราอ้างว่าเป็นของเรา แล้วร่างกายของเราจริงๆ ทำไมไม่เป็นเรา มันเป็นโดยสมมุติ มันเป็นโดยอำนาจาสนา ไม่มีอำนาจาสนานะเราไม่ได้เกิดเป็นมนุษย์หรือคน มนุษย์สมบัติเห็นใหม่ การเกิดเป็นมนุษย์เนี่ยมันมนุษย์สมบัติ เพราะมันมีบุญกุศลถึงได้เกิดเป็นมนุษย์ จิตจะเกิดอีกมหาศาล จิตจะเกิดตลอด เมื่อก่อนว่าทำไม ๑๖ ล้านคนเดี๋ยวนี้ ๖๐ ล้านคน จิตหนึ่ง จิตหนึ่ง แล้วทำไมมันเพิ่มมา มันมีมาจากไหน สิ่งที่เกิดนี้มันนั่งมาจากไหน

คูสิ คูแมลงสิ คูสิ่งต่างๆ ที่มีชีวิตสิ จิตหนึ่ง ถ้าแมลงไม่เกิดเป็นคน ทำไมพระสมัยพุทธกาลที่ว่าตายแล้วไปเกิดเป็นเส้นล่ะ ทำไมมนุษย์ไปเกิดเป็นเส้น ทำไมโตเทยพราหมณ์ไปเกิดเป็นสุนัข เนียมันเวียนตายเวียนเกิด บางคนคิดว่าการเกิดเป็นมนุษย์แล้วจะเกิดเป็นมนุษย์ทุกๆชาติไป เพียงแต่ทุกข์ยากหรือสุขสบาย ไม่ใช่! วัฏฏะมันไม่เป็นอันเดียวหรือ วัฏฏะมันหมุนไป วัฏฏะมันหมุนไปๆ วัฏฏะมันเป็นมิติ เป็นที่รองรับ เป็นที่พักของจิต จิตมีบุญมีกรรมเนี่ยมันแล้วแต่กรรมพาเกิด กรรมพาเกิดมันไปตกที่วาระไหน มันก็ได้สถานะนั้น สิ่งที่ได้สถานะนั้น แล้วในปัจจุบันในการที่เกิดมาเป็นมนุษย์นี้ มันเกิดยากนะ มันเกิดยาก

ครูบาอาจารย์บอกชีวิตมนุษย์เนี่ย แร็บเดียนะ แร็บเดียนจริงๆ โอกาสตั้งแต่เกิดจนตายเนี่ย ๑๐๐ ปี ไม่ถึง ๑๐๐ ปี เราว่าอายุเราสั้นกันมากนะ อายุเราสั้นกันมาก แล้วใช้ชีวิตโดยไม่รู้จักเวลาว่ามันมีคุณค่าไ้ เวลาครูบาอาจารย์เราอยู่ป่าอยู่เขานะ เนี่ย ท่านจะให้สงบ ท่านจะให้สงบ ท่านจะให้วิเวก เพื่อจะทุกคนให้มีโอกาสค้นคว้าเข้ามา เข้ามาถึงมีโอกาสในการภาวนาเห็นใหม่ เพราะเวลานั้นสำคัญมาก หายใจเข้าและหายใจออก มันตายเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ แต่เนี่ยบุญกุศลมันพำอยู่นะ เราถึงยังมีชีวิตสืบต่อมา ถ้ามีสืบต่อมา เนี่ย หลวงปู่ฝั้น ท่านบอกว่า “หายใจทิ้งเปล่าๆ” หายใจเข้าและหายใจออกนะ ถ้าไม่หายใจทิ้งเปล่าๆ หายใจเข้าต่อนี้ “พุท” หายใจออกต่อนี้ “โธ” ไม่หายใจทิ้งเปล่าๆ ใจ

เนี่ย แล้วเวลาปฏิบัติกันนะ ว่าเราจะปฏิบัติไม่ได้ เราไม่มีอำนาจวาสนา แล้วการเกิดเป็นมนุษย์เนี่ยมีอำนาจวาสนาใหม่ การเกิดมนุษย์เห็นใหม่เป็นอริยทรัพย์ มนุษย์สมบัติเนี่ยเป็นอริยทรัพย์เพราะ.. เพราะมนุษย์สมบัติมีร่างกายบีบคั้น เป็นเทวดา อินทร์ พรหมนะ สถานะของเขานะมันเป็นทิพย์ เขาไม่ต้องแสวงหา เขาไม่ต้องเดือนร้อน เขาอยู่ของเขาจนหมดอายุขัย เป็นวาระของเขาเท่านั้นเอง

แต่ของเรานะเราต้องแสวงหา เราต้องรักษา เราต้องทุกอย่างเลย เนี่ยมันคืออะไร มันคือ.. บอกใจว่าเนี่ย มันต้องหาอยู่หากิน มันต้องทุกข์ต้องร้อนใจ พอทุกข์พอร้อนเนี่ย เราก็วิตกกังวล ก็สะสม ก็สะสมก็แสวงหา ก็เลสทั้งนั้น ก็เลสใจ เพราะปัจจัยเครื่องอาศัยเนี่ยมันพออยู่พอกินนะ เราแสวงเราหาได้ แต่มันจี๋เกียจ มันอยากสะสม อยากจะเอาอาหารมาจ่อที่ปากตลอดเวลา

เนี่ย มันคิดว่ามันเป็นทุกข์ มันเป็นสามัญญ์สำนึกใจ เราไม่เห็นโทษของมัน แต่ถ้าจิตมันสงบนะ มันเห็นโทษของมัน ทำไมครูบาอาจารย์เราพาอดนอนผ่อนอาหารละ อดนอนผ่อนอาหาร เรานั่งภาวนากันเนี่ย เราอยากได้สมาธิ เนี่ย สติ สมาธิ ปัญญา ก็อยากได้สมาธิก่อน ให้มันเป็นฐาน ถ้าไม่มีสมาธิเนี่ย สิ่งที่เราเห็นนะ มันเห็นนอก เห็นนอกคุณดี ถ้าเห็นกายเนี่ยในปัจจุบันนี้เขาไปถ่ายภาพกัน ภาพอสุภะภาพอะไรมาแจกกันว่า เนี่ยอสุภะๆ กระจาด กระจาดไม่ใช่อสุภะหรือ มันเป็นกระจาด!

อสุภะมันจะเกิดต่อเมื่อจิตเห็น จิตของเราสงบ แล้วจิตเราเห็นแล้วมันขนพองสยองเกล้า มันสะเทือนหัวใจ นั่นเป็นอสุภะ อสุภะนี้ต้องจิตมันเห็นนะ ต้องมีการรับรู้ มันต้องมีเหตุมีผล ถ้าเป็นอสุภะ รูปภาพเป็นอสุภะ โรงพิมพ์นั้นเป็นพระอรหันต์หมดละ โรง

พิมพ์ที่เขาพิมพ์ภาพอสุภะแล้วมาแจกกันนะ โรงพิมพ์นั้นจะเป็นพระอรหันต์เพราะเขาแจกอสุภะกับชาวพุทธ มันไม่ใช่

อสุภะนั้นเกิดจากจิตสงบนะ ถ้าไม่มีฐานก่อน จิตเราไม่เป็นฐาน จิตเราไม่มีความรับรู้ จิตเราไม่ออกแสวงหา เราไม่เปิดบัญชี ไม่มีใครโอนเงินเข้าบัญชีเราได้ เพราะเราไม่มีบัญชี ใครจะโอนเงินเข้ามา เราก็ไม่มีส่วนได้รับ ถ้าเมื่อใดเราเปิดบัญชีนะ แล้วเขาโอนเข้ามาตรงบัญชีเรานะ เงินจะไหลเข้าบัญชีเรา

จิตถ้ามันสงบ ถ้ามันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน แล้วมันใช้ปัญญาโดยภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญาจะเกิดขึ้นมาต่อเมื่อความสมดุลของมัน จิตสมดุลนะจิตเป็นสมาธิเนี่ยจิตเป็นสากล ทุกศาสนาว่าทำสมาธิๆ แต่มีมีจกกับสัมมา มีจกสมาธิมันเป็นสมาธิ แล้วมันไม่มีการควบคุม สิ่งที่คุณคุมไม่ได้เพราะไม่มีสติ ไม่มีการควบคุมมัน มันถึงใช้งานไม่ได้

แต่ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ ครูบาอาจารย์จะบอกตลอด ต้องมีสติก่อน สติจับปัญญาตัด ต้องมีสติจับ ถ้ามันสงบเข้ามาเนี่ย เรารู้รู้สงบนะ กินอาหารเมื่อกี้เข้าปากไปท้องอืดรู้ใหม่ จิตมันสงบเข้ามาทำไมต้องไปถามว่าว่างๆ จิตสงบเข้ามาก็คือสงบ รู้ตัวตลอดเวลา รู้ตัวตลอดเวลาแล้วถ้าบัญชีของเราเนี่ยมันตรงกับที่เขาโอนเข้ามาเห็นใหม่ ถ้าจิตสงบแล้วมันไปเห็นกาย เห็นกายมันสะท้อนหัวใจ

การเห็นกายไม่ใช่เห็นอสุภะ การเห็นกายเห็นใหม่ เห็นกายนอก กายใน กายใน กาย เห็นอสุภะต้องขึ้นอนาคา สิ่งที่เราเห็นนั้นมันเห็นโดยสัมผัส สัมผัสเห็นกันได้บ่อยๆ เนี่ยรู้ นอก รู้ก็คือรู้ด้วยอำนาจวาสนา คนเราเกิดมานี้มันอำนาจวาสนาต่างๆ กัน แม้เกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่เดียวกัน อำนาจวาสนายังไม่เท่ากัน เกิดมาจากไข่มุขเดียวกัน เป็นคู่แฝด ยังมีอารมณ์ความรู้สึกมีความนึกคิด อำนาจวาสนาต่างๆ กัน จิตมันต่างๆ กัน มันอยู่ที่อำนาจวาสนาที่เป็นได้หรือเป็นไปไม่ได้ ถ้าเป็นได้เป็นไปไม่ได้ บัว ๔ เหล่า

บัว ๔ เหล่าหมายถึงว่าถ้าคนที่ประพฤติปฏิบัติ แล้วมันมีความทุกข์ มีความลำบากเย็นขนาดไหน เราก็ต้องทำของเรา คนที่เขาประพฤติปฏิบัติแล้วมันง่ายมันสะดวก มันก็เป็นคุณสมบัติของเขา สิ่งนี้มันเป็นเหมือนกับที่ปัจจุบันเราสร้างบุญกุศลกันอยู่เนี่ย เพราะเขาสร้างบุญกุศลของเขา สิ่งที่เราสร้างบุญกุศลของเขาเนี่ยใครเป็นคนบริจาค จิตเป็นคนบริจาค จิตเป็นคนคิดเสียสละ จิตเป็นคนปรารถนา จิตเป็นคนแสวงหา จิตนี้เป็นคนทำ มือเนี่ยจิตมันสั่ง แล้วถ้ามันทำออกไปมันก็ฝังลงที่จิต ฝังลงที่จิต

ถ้ามันไม่ฝังลงที่จิต พระโพธิสัตว์.. ขณะที่มันเป็นพระเวสสันดร ขณะที่สละลูกสละเมีย ทำไม่ถึงได้มาหวังโพธิญาณ แล้วมันสืบทอดกันมาอย่างไร ความสืบทอดของจิตที่การสละแล้วมันฝังใจมา มันเป็นอำนาจวาสนา เป็นความนึกคิด เป็นจริตนิสัย เป็นความโน้มเอียงของจิต จิตที่มันโน้มเอียงที่มันคิดไปตามอำนาจของมัน มันมาจากไหน ทางวิทยาศาสตร์ เขาบอกเนี่ยเห็นใหม่สิ่งแวดล้อม เลี้ยงลูกด้วยสิ่งแวดล้อมที่ดี พยายามทำ อันนี้มันก็มี ส่วนในวิทยาศาสตร์

วิทยาศาสตร์แก้กิเลสไม่ได้ ธรรมะเท่านั้นแก้กิเลสได้ วิทยาศาสตร์เป็นการเพื่อแสดงออกให้ธรรมชัดเจนเท่านั้นเอง ธรรมะแสดงโดยทางวิทยาศาสตร์ คือพิสูจน์ได้ด้วยวิทยาศาสตร์ของจิต ถ้าจิตเห็นใหม่ เทคโนโลยีขนาดที่ว่า เนี่ยๆ ถ้าไม่มีองค์สมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งที่เขากับการประพฤติกฎปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย ทำขนาดไหนก็ไม่ได้ คนที่ตรัสรู้เองโดยชอบมีอยู่ ๒ ประเภท ประเภทหนึ่งคือ องค์สมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้า กับ พระปัจเจกพุทธเจ้า

แล้วเนี่ยสิ่งที่เรารื้อค้นกันอยู่เนี่ย มันเป็นใคร นี่สาวก สาวกนะ สาวกสาวกจะได้ยินได้ฟัง ได้ยินได้ฟังแล้วยังเอาธรรมมาเป็นอาวุธ เอามาทำร้ายตัวเอง ทำร้ายว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม ว่ารู้ธรรมๆ มันรู้จำ สิ่งที่มีความรู้จำนะรู้ขึ้นมาเพื่อเป็นปริยัติ ปริยัติรู้ขึ้นมาเพื่อเป็นวิชาการ ต้องมีการปฏิบัติ ปริยัติ-ปฏิบัติไม่มี ปฏิบัติ-ปฏิบัติมี ต้องปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วถ้าส่งออก มันก็เป็นปฏิบัติโดยการสร้างสม

เนี่ย ทำบุญร้อยพันหนไม่เท่ากับทำสมาธิเกิดหนหนึ่ง สมาธิร้อยพันหนไม่เท่าเกิดปัญญาหนหนึ่ง ปัญญาที่มีสมาธิรองรับให้เกิดวิมุตติสุข วิมุตติญาณทัสสนะขึ้นมาเห็นใหม่ เนี่ย สิ่งที่เกิดกระทำ แก่กรรมๆ เขาบอกว่าจะไปแก่กรรมๆ การแก่กรรมอย่างนั้นจะเอาอะไรไปแก้ การแก่กรรมนะมันเป็นการอ่อนวอน เป็นการขอเอา มันเอาแก่กรรมที่ไหน มันเพิ่มกรรมอะ มันเพิ่มกรรม กรรมเก่า กรรมใหม่ กรรมไม่มีที่สิ้นสุด แต่ถ้ามันเป็นการแก่กรรมเห็นใหม่ การทำภาวนามยปัญญานี้คือการแก่กรรม การแก่กรรมคือการทำลาย การทำลายเห็นใหม่

เวลาทำความสงบ ปุณฺณ ปุณฺณคือคนหนา คนหนาเนี่ยเจอสิ่งใดโดยสามัญสำนึกนะ โดยหัวใจไม่ต้องมาคัดค้าน ใครเห็นสิ่งใดมีความรู้สึกหมด คิดหมด รับรู้หมด ดัดข้องหมด เพราะมีต้นหากความทะยานอยาก เนี่ย ปุณฺณคนหนา แต่กัลยาณปุณฺณ

กัลยาณบุรุษเพราะอะไร เพราะเรามีศีล เราถือศีลของเราจนเป็นความปกติของใจ ความปกติของใจ

ถ้าเป็นเจโตวิมุตติคือ สมาธิอบรมปัญญา ต้องทำสมาธิขึ้นมาก่อน ส่วนใหญ่แล้ว ครูบาอาจารย์จะสอนสมาธิอบรมปัญญา ทำจิตเข้ามาให้เป็นฐานก่อน ให้มีสกุล ให้รู้จัก ครูบาอาจารย์ ให้กตัญญูกตเวที ให้หัวใจมันลงกับธรรม ถ้าหัวใจมันลงกับธรรมนะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบ ๆ ๆ ด้วยหัวใจ ถ้าลงครูบาอาจารย์นะมันจะยิ่งมาก ยิ่งมากกว่าครูบาอาจารย์ท่านทุกซ์ท่านยาก ทุกซ์ยากเพื่อแสวงหา ทุกซ์ยากเพื่อห้ามรรค ผลนิพพาน

แต่การกระทำที่จิตมันพ้นแล้ว สิ่งที่เป็นผู้นำเรา ท่านไม่ทุกซ์ยากหรอก เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องโลกๆ เพราะถ้ามีเงินนะคนที่จิตเขาเป็นสาธารณะ เขามีเงินนะเขาสร้างได้หมดละ สิ่งที่เป็นสาธารณะประโยชน์เขาจะสร้างขนาดไหนก็ได้ ถ้ามีเงินนะ สิ่งที่เขาไม่เงินเห็นใหม่ แต่มีเงินแล้วใจเขาเป็นธรรมใหม่ละ แต่สิ่งที่แสวงหาเนี่ยมันเป็นเรื่องกับศาสนาตายาทเห็นใหม่

แต่ถ้าสิ่งที่ผ่านวิกฤต สิ่งที่วิกฤตจากภายใน เนี่ย สิ่งทีการกระทำเห็นใหม่ ธรรมมันเกิดขึ้นมาจากใจ ถ้าธรรมมันเกิดขึ้นมาจากใจ เนี่ย การแก้กรรม การแก้กรรมนะมันจะย้อนกลับมาที่นี้ เพราะกรรมข้างนอกเนี่ย คุณคนเราเจ็บไข้ได้ป่วยอ้ววะเขาตัดทิ้งนะตัดทิ้งแล้วเปลี่ยนใหม่ เนี่ยอ้ววะ เปลี่ยนหัวใจก็เปลี่ยน เปลี่ยนทุกอย่างได้หมด ร่างกายเนี่ยเปลี่ยนได้หมดเลย เขาเปลี่ยนเขาเปลี่ยนถ่ายกันได้ แต่เขาเปลี่ยนถ่ายตัดทุกซ์ได้ใหม่ เข้าโรงพยาบาลแล้วบอกตัดตัดความทะยานอยากออกจากใจทีนี้สิ จะมีโรงพยาบาลไหนเขาตัดให้ได้ เนี่ยการแก้กรรมไง การแก้กรรมคือ สมุทเฉตปหาน สมุทเฉตปหาน เวลาสังโยชน์ขาด โสคาบัน สกิทา อนาคา อรหัตตผล คังขณขาด สันทิฏฐิโก คังขณขาด มันตัดออกจากใจ

นี่ การแก้กรรมมันแก้ที่นี้ มันตัดยังงี้ เอาอะไรไปตัดมัน เนี่ย การภาวนาเห็นใหม่ เนี่ย ศีล สมาธิ ปัญญา สิ่งที่มีกรรมฐาน จิตที่มันออกวิปัสสนาเห็นใหม่ สิ่งทีออกวิปัสสนา เวลามรรคสามัคคี มรรคสามัคคี สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปो เนียมรรค มีมรรค ๘ เห็นใหม่ มันความเพียรชอบ การงานชอบ ถ้ามันเพียรชอบ ชอบยังงี้ เราความเพียร

เราไม่ชอบ ความเพียรหนักเห็นใหม่ เป็นสมาธิ พอไม่ได้สมาธิเราก็พยายามจะทำ ให้มีฐาน เพื่อหาฐานกัน หาฐาน แต่เห็นฐานก็ไม่รู้จักฐาน

มันเป็นเรื่องธรรมดา มันเป็นเรื่องความธรรมดาที่เวลาเราปฏิบัติเนี่ย เริ่มต้นเราทำงานนะเราต้องฝึกงาน พอเราฝึกงานขึ้นมาเนี่ย เราพยายามแสวงหาของเรา สิ่งแสวงหานั้นมันเหมือนคนฝึกงาน มันต้องมีความผิดพลาดเป็นธรรมดา คนทำงานแล้วที่ไม่เคยผิดพลาดเลยไม่มี

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปีนะ ลองผิดลองถูกอยู่ ๖ ปี ถ้าลองผิดลองถูก ถ้ามันถูกหมด ทำไม่ต้องรอถึง ๖ ปี ๖ปีเนี่ยไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ทั้งหมดเลย ในลัทธิต่างๆ ถึงบอกว่าเราเป็นชาวพุทธนะ เรามีสกุลรุนชาตินะ พุทธศาสนานี้สุดยอดมาก พุทธวิสัย ถ้าเราไม่เชื่อพุทธวิสัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ทั้งหมดแล้วเนี่ย แล้วศาสนาพุทธสอนไว้เนี่ย แล้วเราจะไปพิสูจน์อีกเห็นใหม่ เนี่ยเราไปพิสูจน์ เราจะเอาปัญญาที่ไหนไปเท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่ากรรมฐาน ๔๐ ห้อง วิธีการทำความสงบเข้ามาเนี่ยมี ๔๐ วิธีการ ก็คิดว่าสิ่งนั้นดี สิ่งนี้ดี สิ่งนี้.. เราไปเชื่อสาวกนะ สาวกภายิต พุทธภายิต พุทธภายิตเราจะเชื่อใหม่

ถ้าเราเชื่อพุทธภายิตเห็นใหม่ กรรมฐาน ๔๐ ห้อง เข้ากับหัวใจของสัตว์โลก สัตว์โลกมันมีจริตนิสัยแตกต่างกันไป การแตกต่างกันไปนะครูบาอาจารย์สอนโดยหลัก ถ้าองค์ไหนทำงานมาทางใด ส่วนใหญ่แล้วจะสอนจากประสบการณ์ ประสบการณ์ที่ท่านผ่านมานะ ท่านจะสอนตามประสบการณ์เพราะท่านถนัดของท่าน แล้วถ้าเราทำแล้วนะมันไปไม่ได้ หรือมันไม่ตรงกับความรู้สึกของเรา เราก็แก้ไขได้ เราแก้ไขได้ปรึกษาท่านหาทางออก แล้วแก้ไขเราเข้าไป หาฐานให้ได้นะ หาเลขบัญชีเราให้เจอ ถ้าหาเลขบัญชีเราเจอนะ คนเราเนี่ยเจอบัญชีนะ แล้วเปิดบัญชีดู บัญชีของเราเนี่ย สิ่งของมันฝากไว้มีมากมีน้อย

จิตถ้ามันสงบเข้ามาเนะ มันรู้ของมันนะ มันรู้ว่าเรามีบัญชีมากบัญชีน้อย เงินของเรามีมากมีน้อย สมาธิมันลงต่างๆ กัน ใจ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ ความลึกตื่นหนาบาง ความอบอุ่นความสุข ความสุขนะ จิตสงบเนี่ยสุขมาก ทางโลกนะสิ่งที่เขาเป็นธุรกิจบริการเห็นใหม่ เรามีเงินเราไปซื้อได้แต่มันไม่เข้าถึงใจหรอก มันเป็นอารมณ์ เป็นสัญญาอารมณ์ ความสุขแค่ความรู้สึก มันไม่ใช่ความสุขของใจ

ถ้าความสุขของใจ จิตมันเข้าไปสงบถึงใจ จิตมันจะมีความสุขมาก ความสุขของสมาธินะ ถ้าสมาธิไม่สุข ทำไมผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเข้าถึงสมาธิ คิดว่าสมาธิเป็นนิพพานได้ มีพระเทศน์มาก ว่า สุขยอดของธรรมคือนิ่งอยู่ๆ เนี่ย นิ่งอยู่นิ่งมันหันทับหญ้านะ นิ่งอยู่นิ่งไปเห็นบัญชีของตัวเอง ไปเจอสมุดบัญชีก็คิดว่าบัญชีนี้เงินไม่ไหลเข้าไหลออกแล้ว ไหลเข้าไหลออกเดี๋ยวก็เสื่อม เสื่อมหมด

สมาธิเนี่ย grunnฐานถ้าไม่ได้ออกวิปัสสนา เสื่อมหมด แล้วออกวิปัสสนาเห็นใหม่ วิปัสสนาในอะไร ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม ทำไมไปพิจารณา กาย เวทนา จิต ธรรม เพื่ออะไร เพราะ.. เพราะกิเลสมันเป็นนามธรรม แล้วมันอาศัยกายเนี่ย คุณรักคนโน้นรักคนนี่ รักเขาไปหมดเลย รักคนโน้น มันโกหก มันรักตัวก่อน ไม่มีสักกายทิฐิ ไม่มีเราไม่มีผู้คิด ใครมันจะไปรัก ศพรักคนไม่เป็นนะ สิ่งที่ไม่มีชีวิตมันรักไม่ได้ สิ่งที่มีชีวิตมันรักคือความผูกพันของใจ ความผูกพันของใจ มันรักตัวเองก่อน มันหลงตัวเองไป เนี่ย กามฉันท์ ความพอใจ เนี่ย กามราคะ

กามราคะมันเกิดจากอะไร มันเกิดจากความพอใจ มันเกิดจากกามฉันท์ก่อน มันเกิดจากตัวมัน เพราะตัวมันนะมันเป็นตัวมันเห็นใหม่ เพราะตัวมันมันมีตัวมัน มันถึงต้องการตรงข้าม ถ้ามันไม่มีตัวมัน มันจะเอาฝ่ายตรงข้ามมาจากไหน เนี่ยว่ารักคนโน้นรักคนนี่ จริงๆ คือมันรักตัวมันเอง ถ้ามันรักตัวมันเองเห็นใหม่ สิ่งที่รักตัวเอง แล้วมันเป็นอุปาทาน เนี่ย แล้วกิเลสมันยึดมันถือมันตรงนี้ ถ้ายึดมันถือมันตรงนี้เห็นใหม่

เวลาจิตสงบเข้ามา มันถึงต้องไปรื้อค้นกันที่กาย เวทนา จิต ธรรม เพราะกิเลสมันยึดสิ่งนี้ มันหลอกว่าสิ่งนี้เป็นเรา สิ่งนี้เป็นฐาน แล้วหลอกว่าสิ่งนี้เป็นสาธารณะ สิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้แสดงธรรม สิ่งนี้เคลื่อนไหว

ธาตุๆ ธาตุเป็นธรรมได้ยังไง แต่หัวใจเป็นธาตุรู้ พระสารีบุตรพูดไว้ในพระไตรปิฎก ชีวิตนี่คืออะไร ชีวิตนี่คือไออุ่น ไออุ่นตั้งอยู่บนกาลเวลา ไออุ่นคือพลังงาน ไออุ่นคือธาตุรู้ ธาตุที่มีชีวิต ธาตุรู้มหัศจรรย์มาก เป็นสสารที่มีชีวิต สันตติสืบทอดตลอด มันจะเวียนตายเวียนเกิดตลอด ละเอียดมาก ขณะนี้มันอยู่ในหัวใจของเรา มันอยู่ในร่างกายของเรา แล้วศาสนาเนี่ยเป็นเครื่องพิสูจน์ ศาสนาพุทธ พุทธศาสนา ศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาที่ครูบาอาจารย์รื้อค้นขึ้นมาแล้ว รื้อค้นขึ้นมาแล้ววางรากฐานขึ้นมา

คูลี สร้างสิ่งที่เป็นถาวรวัตถุ สร้างสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์กับเรามหาศาลขนาดนี้ เราเราอาศัยแต่เปลือก ถ้าเราจะอาศัยถึงคุณธรรม ธรรมและวินัย เราต้องอาศัยที่ใจด้วย ถ้าใจมันเข้าถึง ใจมันเข้าไปถึงธรรมเห็นใหม่ ใจมันรู้เข้ามาข้างใน ถ้าใจรู้ข้างในเห็นใหม่ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับไปเป็นธรรมดา สิ่งที่เป็นธรรมดา โดยที่จิตมันปล่อย จิตมันไม่คล้อง แต่สิ่งที่มันเกิดขึ้นเนี่ยมันเป็นธรรมดา มันเป็นธรรมดา โดยการปฏิเสธ มันเป็นธรรมดาด้วยเอาทับไว้ มันไม่เป็นธรรมดาด้วยความจริง ถ้ามันเป็นธรรมดาสักจะความจริง มันจะเกิดการถอน การถอนสังโยชน์ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพหุปปราค

ในเมื่อ สักกายทิฏฐิ ความเห็นผิดในกายของเราไม่มี เนี่ยมันจะเกิดวิจิกิจฉาขึ้นมา ได้ยังไง สิ่งที่เราถอนไม่ได้ มันถอนไม่เป็น อ้างว่าถอนโดยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่มันเกิดความลังเลสงสัย มันเกิดความลังเลสงสัย มันเกิดวิจิกิจฉา สิ้นพหุปปราค การว่าสิ้นพหุปปราค มันถึงไม่เชื่อตรงกับธรรม พระโศคาบันจะ เชื่อตรงกับคุณธรรม จะเคารพ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แก้วสารพัดนึกโดยหัวใจ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เห็นใหม่ พุทธะอยู่ที่ไหน

เนี่ย ถ้าพูดถึงปริยัติหาว่ากรรมฐานเล่น โวหาร พุทธะผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันจริงๆ มันเป็นนามธรรมไง นี่ไง ศาสนาเนี่ยศาสนาพุทธเห็นใหม่ ศาสนาแห่งปัญญา มันเป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรมมันก็ใช้นามธรรมเข้าไปจับ นามธรรม คือศีล สมาธิ ปัญญา เห็นใหม่ เวลาความคิดมันก็เป็นความคิดขึ้นมา เวลาเป็นธรรมขึ้นมา ก็สังขารเนี่ยแหละ สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง แต่ถ้าไม่มีสติมันเป็นกิเลสพาใช้

ถ้ามีสติ มีสมาธิเห็นใหม่ ทำไม่ถึงเป็นสติ ทำไม่ถึงเป็นมหาสติ เพราะกิเลสมี หยาบมีละเอียด กิเลสหยาบๆ คือความเห็นหยาบๆ ความคิดหยาบๆ ที่เราว่าความคิดๆ เนี่ย เราว่ามันละเอียดมากที่จับต้องกันไม่ได้ แต่ขณะที่มันถอนออกไปแล้วนะ แล้วความคิดละเอียดเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไปนะ มันลึกซึ้งกว่านี้อีก มันลึกซึ้งกว่านี้

คูลี เวลาเขาเล่นกีฬาเห็นใหม่ เนี่ย มันมีโทษ จังหวะ ๑ จังหวะ ๒ จังหวะ ๑ ของเขาคือ ขณะที่ลูกโทษเตะระหว่างเข้าประตูเลย เนี่ยเวลาจิตมันเร็วกว่านั้น เวลามันละเอียดมันหดสั้นเข้าไปกว่านั้น เพราะอะไร เพราะมันผ่านออกมาเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมา มันถึงเป็นปุณฺณ กัลยาณปุณฺณ โสคาปัตติมรรค โสคาปัตติผล สกิทาคามรรค สกิทาคา

ผล อนาคตมรรค อนาคตผล อรหัตมรรค อรหัตผล มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ ทำไม
 อรหัตผล กับ นิพพาน ๑ ต่างกันตรงไหน อรหัตผล มันเป็นการกระทำระหว่าง
 อรหัตมรรคกับอรหัตผลที่มันทำงานกัน เนี่ย มันเป็นวิทยาศาสตร์ที่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ
 เขาจะทดสอบกันได้

สิ่งที่เป็นการกระทำเห็นใหม่ ดูทางวิชาการสิ สิ่งที่วิชาการเห็นใหม่ ตัวแทน ผู้
 เป็นตัวแทน ผู้ที่เป็นตัวจริง ผู้ที่รับผิดชอบ เนี่ยผู้ที่รับผิดชอบเป็นชั้นๆ กันขึ้นมา เนี่ย
 ตัวแทนคือชั้น ไม่ใช่ใจ ขณะที่ชั้นเห็นใหม่ เนี่ยความคิดเป็นชั้น ละชั้นเป็นชั้นเป็น
 ตอนขึ้นไป ชั้น ๕ ใจ ละชั้น ๕ เป็นโศดาบัน เป็นสภิกทาภา เป็นอนาคาขึ้นมา แล้วละ
 ชั้น ๕ ขึ้นมาเนี่ย อวิชชาปัจจัย สังขารา สังขาราปัจจัย วิญญาณ วิญญาณในชั้น ๕
 กับวิญญาณในปฏิจสมุปบาท มันก็ไม่ใช่อันเดียวกัน

วิญญาณในชั้น ๕ คือวิญญาณรับรู้ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ วิญญาณ
 รับรู้จากโสตะวิญญาณ ฆานะวิญญาณ แต่อวิชชาปัจจัย สังขารา สังขารา ปัจจัย
 วิญญาณ วิญญาณปฏิสนธิ เนี่ยวิญญาณตัวเกิดใจ วิญญาณตัวเกิดในปฏิจสมุปบาท
 เห็นใหม่ เนี่ยวิญญาณในปฏิจสมุปบาท เนี่ยสิ่งที่ป็นวิญญาณ มันก็ยังไม่ใช่ตัวใจ ถ้ามัน
 ตัวใจ ถ้าวิญญาณเป็นตัวใจ มันจะละ ละออกจากใจได้ยังไง

อวิชา เวลาดับอวิชาทั้งหมดด้วยวิชา แล้วสิ่งที่เหลือคืออะไร สิ่งที่เหลือจาก
 การกระทำเห็นใหม่ เนี่ยก็สกุลของกรรมฐาน สกุลของกรรมฐานคือสกุลของใจ ถ้าใจมัน
 ออกการกระทำของมัน มันทำงานของมันเห็นใหม่ ทำงานด้วยเป็นมรรคญาณนะ ถ้า
 ทำงานโดยกิเลส มันเป็นอุปาทาน มันเป็นสามัญสำนึก มันเป็นการวิตกวิจารณ์ในธรรม ใน
 ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ธรรมของตัว

เนี่ยว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติต่อเมื่อใจ
 เป็นธรรมนะ ถ้าใจเป็นธรรม จะมองสภาวะโลกเนี่ยเป็นธรรมหมด แม้แต่ใบไม้ใบหนึ่ง
 หลุดจากขั้ว ถ้ามีความคิด เราคิดเปรียบเทียบ มันก็มีความกระตือรือร้นใจ แต่ถ้ามันเป็น
 ชาวสวนชาวไร่ เขาเห็นของเขาทุกวัน ขณะที่ต้นไม้อบมันหนาเนี่ยเขาต้องตัดรอนกิ่ง เพื่อ
 ไม่ให้กิ่งมันหัก เขาทำลายมันก่อนด้วย

ถ้าจิตใจเราไม่เป็นธรรม เรามองสิ่งที่ป็นธรรมะสาธารณะ มันก็ไม่สะเทือนใจ ถ้า
 มันสะเทือนใจ เห็นใหม่ คนทั้งโลกเนี่ยเขาเกิดเป็นชาวพุทธทั้งนั้นนะ ทำไมเขาหน้าไหว้

หลังหลอก เขาพูดอย่างหนึ่งทำอย่างหนึ่ง มนุษย์ใจ มนุษย์คิดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง แล้ว การพูดอย่างหนึ่งเพราะอะไร เพราะรักษาสถานะของตัวเอง แต่ถ้าใจเราเชื่อตรงนะ ถ้าเรา เชื่อตรงเห็นใหม่ เนี่ยเรื่องของความปกติของใจ มันจะละเอียดเข้ามา

ถ้าละเอียดเข้ามา เนี่ย สิ่งที่ใจมันเป็นกรรม มันมองเห็นสภาวะต่างๆ เป็นกรรม แล้วสะท้อนใจ เนี่ย กรรมสังเวช เห็นสิ่งใดแล้วสะท้อนใจ เพราะใจมันเป็นกรรม เห็น สภาวะกรรม มันก็สะท้อนกรรม เหมือนขั้วบวกขั้วลบที่มันไปถึงกัน แต่ถ้าใจมันไม่เป็น กรรม มันขั้วบวกๆ มันเจออะไรก็ผลึกเห็นใหม่ โน่นก็ไม่ใช่ นี่ก็เป็นของสาธุภาวะ นั่นก็ ไม่ใช่เรื่องอะไรของเราสักอย่างหนึ่งเลย เทศน์นี่ก็เทศน์นู่น เทศน์ให้ออกอยู่นอกจักรวาล เราไม่เกี่ยวเรารู้หมดแล้ว เรากรรมเต็มหัวใจ เนี่ย ถ้ากิเลสมันผลึกหมด

แต่ถ้าเป็นกรรม มันใจเป็นกรรม มันเป็นเรื่องเดียวกัน มันเป็นสิ่งเดียวกัน มันถึง เป็นกรรมสังเวช มันสะท้อนหัวใจ เนี่ยถ้าใจเราเป็นกรรม มันถึงมองสภาวะสิ่งนี้เป็น กรรม เหมือนกับที่ว่า ใช้ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวาง ก็วางกัน หมดแล้วใจ เนี่ยทุกคนจะบอกว่า.. เราก็เป็นคนคนหนึ่ง เราก็ทำความดีเพื่อสังคมมา ตลอด ทำไมเราต้องไปวัด พระพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวาง ก็วางหมดแล้ว ขอนไม้ที่บ้าน มันก็วางแล้ว วัตถุมันไม่เคยทำร้ายใครเลย มนุษย์ไปจับมันมาตั้ง เรียงขึ้นมาให้เป็น สิ่งก่อสร้าง มันว่างมันตลอดเลย เราไม่ว่าง ไปจับมันมาเข้าที่เข้าทาง ไปจับมันมาเรียง กันเอง

เนี่ยใจ ว่าง ว่าง ว่าง ว่าง เราเป็นคนดีอยู่แล้ว เราคิดเราไปเอาผลมาเป็นเหตุใจ กรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เหตุการกระทำขึ้นมา ผู้ใดปฏิบัติกรรม สมควรแก่กรรม สมควร แก่กรรม ถ้าผู้ใดปฏิบัติกรรมไม่สมควร คั่นคา คาคการณ์ คาคหมาย ไม่เป็นหรือก ไม่ เป็น! มันเป็นเรื่องสาธุภาวะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีอยู่แล้วใจ เวลาศึกษา เนี่ยปรมัตถธรรมนะ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นปรมัตถธรรม ใจ ปรมัตถ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่กิเลสของเรา เพราะใจเราเป็นกิเลส ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ของเรา ถ้าเป็นของเรา มันจะเห็นหมด มัน จะพูดได้หมดว่าสติ มหาสติ สติอัตโนมัตติ สติมันมีระดับชั้นของมัน ถ้าเป็นสติเห็นใหม่

เราจะรู้ทัน หู ตา จมูก ลิ้น กาย ใจ รู้ทัน ตา จมูก ลิ้น กาย ใจ นะ ถ้าเป็นมหาสติ มันเห็นการเกิดของใจ มันทันตั้งแต่จิตมันจะคิด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเยาะเย้ยมาร “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราเห็นเรื่อนยอดของเจ้าแล้ว เจ้าจะเกิดในใจของเราอีกไม่ได้เลย” ความคิดเนี่ย ความดำรินะ แล้วมารมันนอนเนื่องมาตลอด และมันเกิดก่อนความคิด แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปฆ่าทั้งหมดแล้วนะ มารเอ๋ยเธอเกิดจากความดำริของเรา แล้วเธอจะเกิดอีกไม่ได้แล้ว เห็นไหม มันมี สติ มหาสติ แล้วสติอัตโนมัติ

สติไม่ใช่จิต สติเกิดจากจิต ความคิดเกิดจากจิต ชั้น ๕ เกิดจากจิต ไม่ใช่จิต แต่ขณะที่ทำการวิปัสสนาไปแล้วทำการสะสมไป เป็นสติ มหาสติ จนสติกับสิ่งที่ป็นธรรมเป็นอันเดียวกัน เป็นอันเดียวกันเพราะอะไร เพราะมันเป็นสภาวะ สภาวะอันหนึ่ง แล้วเวลานี้ มันจะออกมารับรู้เนี่ย มันต้องเสวยอารมณ์ การเสวยอารมณ์คือมันขยับตัว สิ่งที่มันขยับตัว ความขยับตัวความรู้สึกมันเกิดมาจากไหน ก็ความรู้สึกอันนั้นมันเป็นสติไป สติกับจิตเป็นอันเดียวกัน อันเดียวกันต่อเมื่อมันเป็นธรรม

แต่ขณะที่เราฝึกนั้น สติมันอยู่คนละฟาก สติมันอยู่อีกทวีปหนึ่ง เราอยู่ทวีปหนึ่ง ต้องคิด ต้องระลึก มันถึงจะเป็นความรู้สึกของเรา มันถึงจะเป็นสติของเรา มันถึงจะสร้างสมสติขึ้นมาเห็นไหม สติ มหาสติ เนี่ย เวลาย้อนกลับขึ้นมาเนี่ย มันทำเข้าไปเป็นชั้นเป็นตอนนะ สิ่งที่เป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมา เนี่ยกรรมฐาน สกุลของกรรมฐาน เรามีครูมีอาจารย์ นะ ครูบาอาจารย์ของเราสร้างสมสิ่งนี้ขึ้นมา

เนี่ยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้แล้ว แล้วถ้าเราก้าวเดินตามธรรมวินัยไป ก้าวเดินตามธรรมวินัยไป ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมนะ ไม่มีกาล ไม่มีเวลา เวลาไม่มี เวลาเนี่ยมันเป็นธรรมชาติของมัน เวลาเป็นธรรมชาติของมัน เราไปติดเอง ติดในกาลเวลาเห็นไหม มิติเห็นไหม เนี่ยใน ๑๐๐ ปีของเราเท่ากับเทวดา ๑ วัน ๑ วัน แล้วพิสูจน์กันได้ยังไง พิสูจน์.. คุณทำไม่แมลงวันมันอยู่ ๗ วันละ ชีวิตหนึ่งมันก็ชีวิตหนึ่งนะ ชีวิตหนึ่งมันก็ยาวไกลทั้งนั้นนะ ชีวิตของใคร ใครก็รักชีวิตของคนนั้น แล้วโอกาสของคนมันก็มีแต่ถ้า ถ้ามีปัญหา ถ้าเรายังคิดถึงเราอยู่ เราจะเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเราล้มตัว...

เนี่ย ชีวิตก็เหมือนกันนะ แล้วเวลาตายไป เวลาคนเราจะตายเนี่ย ทุกคนจะคิดถึง
 คุณงามความดีของตัวเอง จะคิดนะมีสมบัติเท่าใด เราจะเดินทางไกลนะ เวลาเกิดจากท้องพ่อ
 ท้องแม่ เนี่ยเกิดแล้วเขาคลอด เนี่ยวันเกิดต้องคลอดวันเกิดกัน แล้วเวลาตายล่ะ เวลาตาย
 จะเสียใจมาก นกเวลามันลงคอนนะ มันลงเกาะ แต่เวลามันจะไปนะ มันบินนะ มันต้อง
 คี้อออกไปนะ คอนนั้นสั้นไหว เวลาจิตมันจะต้องตาย เรารู้ยู่ตลอดเวลา แต่เวลาจิตมัน
 จะเกิดเราไม่รู้ มันมาจากไหน มันมาจากเวรจากกรรม มันมาจากบุญกรรมของเรา มันมา
 จากจิตมีแรงขับ จิตนี้ต้องหมุนไปธรรมชาติ

เนี่ยเห็นไหม เพราะเกิดมาแล้วก็โดยสามัญสำนักวิทยาศาสตร์ มันก็เกิดตายเกิด
 ตายโดยไม่รู้จักตน ไม่รู้จักตัว เพราะมีพุทธศาสนา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์อยู่ที่ใจ
 ผู้ใดดูแลใจของตัวเองก็เท่ากับอุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าจะอุปัฏฐากองค์
 สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ผู้ใดปฏิบัติตามธรรมวินัยอยู่ปากตะวันตก ก็เหมือนกับจับ
 ชายจิวรของเราไว้ ผู้ใดอยู่กับเราแล้วไม่ปฏิบัติตามเรา เหมือนอยู่อีกคนละฟากประเทศ นี้
 ใจ เนี่ยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่กลางหัวอกเรานะ ถ้าเรารักษาที่นี่ นี่ก็คือคุณสมบัติ
 ของเรา

แต่ในประเพณี วัฒนธรรม พระอรหันต์ในบ้าน พ่อแม่ของเราเป็นพระอรหันต์
 พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก เพราะพ่อแม่เนี่ยเลี้ยงลูกมาด้วยเลือดในหัวอก ไข่ของ
 มารดามาเกิดเป็นมนุษย์ แล้วมนุษย์ก็กินเลือดของพ่อแม่ กินน้ำนมของพ่อแม่ เป็นพระ
 อรหันต์ก็ให้ชีวิตมา ให้ชีวิตมา ให้โอกาสมา เลี้ยงดูมา เป็นพระอรหันต์ของลูก แต่ไม่ใช่
 เป็นพระอรหันต์ของสาธารณะ ผู้ที่สิ้นกิเลส เป็นพระอรหันต์ของสาธารณะ ไม่ใช่ของ
 มนุษย์ ของเทวดา อินทร์ พรหม เทวดา อินทร์ พรหม หรือในวิญญูะ หลอกไม่ได้หรอก

ใจของมนุษย์เหมือนกระดาษขาว เขียนตัวอักษรลงไปจะเห็นเป็นตัวอักษร จิต
 ของคนเปรียบเหมือนกระดาษขาว เวลาคิดเหมือนเขียนตัวอักษร เทวดารู้หมด เทวดาเห็น
 หมด ความคิดเราเนี่ย เทวดาจะรู้หมด เนี่ย แล้วไม่เข้ามาใกล้มนุษย์ เหมือนกลิ่นความมนุษย์
 เว้นไว้แต่ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม เวลาหลวงปู่มันอยู่ในป่าในเขา เทวดาไปฟังธรรม
 หลวงปู่มันอยู่ในเขา แล้วทำไมเทวดารู้ว่าหลวงปู่มันอยู่ที่ไหน เหมือนกับจิตของเราเนี่ย
 มันมีดคำ แล้วจิตที่มันทำความสะอาดแล้วเนี่ย มันเหมือนสิ่งที่สว่างไสว ในที่มีดแล้วมี
 ดวงไฟอยู่ดวงหนึ่ง มันจะสว่างไสวมาก เทวดาเขามองเขาเห็นอย่างนั้น

เพราะจิตของเราเขียนไปด้วยตัวอักษร เขียนضبเขียนซ้อน เขียนจนคำมืด เขียนจนมองไม่เห็นกระดาษ แต่ครูบาอาจารย์ของเราท่านชำระ ชำระเห็นใหม่ ทำสมาธิแก้กดไว้ ชำระด้วย มรรคญาณ มันจะทำลายตัวอักษรนั้น ถอนสังโยชน์ที่ผูกพันกันไว้ ถอนทุกอย่างออกหมด จนกระดาษนั้น จมใจที่คำมืดขาวสว่าง เนี่ย เทวดา อินทร์ พรหม เขารู้ของเขา เขาเห็นของเขา เป็นประโยชน์ของเขา

เป็นศาสดาของโลกเห็นใหม่ เป็นครูบาอาจารย์ของเรา เนี่ยเป็นพระอรหันต์ของสาธุชน พระอรหันต์ของสาธุชนเป็นของเทวดา อินทร์ พรหม ของวิญญู พระอรหันต์ของเรา พระอรหันต์ในบ้าน เป็นพระอรหันต์ของลูก เป็นพระอรหันต์ของเรา นี่พระอรหันต์ในบ้าน เห็นใหม่ พระอรหันต์โดยประเพณีวัฒนธรรม กับพระอรหันต์โดยสาธุชนคือ พระอรหันต์ในวิญญูนี้ เอวัง